

Uudenmaan ELY-keskus /
vesistöyksikkö
Kimmo Nieminen

kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi

kimmo.nieminen@ely-keskus.fi

Asia: Uudenmaan ELY-keskuksen kehoitus Vaskijärven säännöstelyn lupaehtojen noudattamiseksi
5.9.2024 (UUDELY/5776/2016)

Karkkilan kaupungin selvitys Vaskijärven säännöstelystä ja padon hoidosta

ELY-keskuksen kehoitus

Uudenmaan ELY-keskus/ vesistöyksikkö on 5.9.2024 lähettänyt Karkkilan kaupungin kaupunginhallitukselle kehoituskirjeen, jossa se kehottaa kaupunkia noudattamaan Vaskijärven säännöstelyä koskevan luvan (Länsi-Suomen vesioikeuden päätös 96/1989/1) ehtoja 2 ja 7 (padon kunnossapito ja Vaskijärven säännöstely). ELY-keskukselle tulee ilmoittaa, mihin toimenpiteisiin kaupunki on ryhtynyt lupaehtojen noudattamiseksi. Ilmoituksen tekemiseen on saatu jatkoaikaa 13.12.2024 asti.

Kehotuskirjeessä todetaan, että Uudenmaan ELY-keskus on 10.6.2024 vastaanottanut ranta-asukkaan kirjeen, jossa todetaan Vaskijärven vedenpinnan olevan liian korkealla ja kaupungin laiminlyövä säännöstelyrajojen mukaisen säännöstelyn. ELY-keskus katsoo, että vaikka luvassa ei ole esitetty vedenkorkeuden ehdotonta ylärajaa, ei säännöstelyä ole tehty luvan mukaisesti, koska lupa edellyttää settiaukon olevan kokonaan auki silloin, kun vedenkorkeus ylittää ylärajan. ELY-keskuksen kehoituskirjeen liitteenä on vedenkorkeustietoja vuosilta 2021-2024. ELY-keskus todennäköisesti viittaa [REDACTED] ja [REDACTED] kirjeeseen 10.6.2024 ("Vaskijärven vedenpinnan säännöstely ja korkeusasema 6.6.2024), joka on lähetetty myös Karkkilan kaupungin kaupunkikehitysjohdajalle ja ympäristöpäällikölle.

Vaskijärven säännöstelylupa 1989

Länsi Suomen vesioikeuden 29.12.1989 myöntämä lupa (96/1989/1) Vaskijärven säännöstelyyn on myönnetty Karkkilan kaupungin kaupunginhallitukselle. Karkkilan kaupungin hallintosäännön mukaisesti vastuu padon hoidosta kuulu kaupungin kaupunkikehityksen toimialalle.

Karkkilan kaupungin selvitys Vaskijärven säännöstelystä ja padon hoidostaVaskijärven vedenpinnan korkeus

Vaskijärven vedenpinnan tasoa on seurattu Vaskijoessa sijaitsevalta padolta. Viime vuosina pinnankorkeuden seuranta on tehty tarkemmin kuin aikaisemmin. Tämän ajanjakson tulosten perusteella keskiveden korkeus on +104,77 (N43) ja kesäajan keskiveden korkeus +104,68 / +104,70 (N43). Myös aikaisempien korkeushavaintojen perusteella vedenpinta on ollut lupapäätöksen mukaisen ylärajan tuntumassa tai ylärajan yläpuolella. Vaskijärven kylällä 2000-luvun alussa toteutetussa hankekokonaisuudessa laadittiin vuonna 2008 toimenpideohjelmaa Vaskijärven kunnostushankkeelle. Toimenpideohjelman luonnoksessa (sivu 25/43) todetaan, että seurantatietojen perusteella vedenpinta on ollut lupapäätöksen mukaisen ylärajan tuntumassa ja kesäaikainen vedenpinnan korkeus on ollut ylärajan yläpuolella. Vuosien 2001–2003 korkeustiedot (vedenpinta vaihdellut pääasiassa välillä +104,55 – 104,80) löytyvät vuonna 2009 valmistuneesta Vaskijärven kuormitus selvityksestä (sivu 17), josta käy selkeästi ilmi, että tuolloinkin vedenpinta on ollut koko ajan ylärajan yläpuolella.

Myös Jussi Vesterisen (Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry) laatimassa Karkkilan Vaskijärven kunnostustarkastelua koskevassa raportissa (2023) todetaan, että keskivedenkorkeuksia tarkasteltaessa havaitaan vedenpinnaan olleen systemaattisesti luvassa määrättyä korkeammalla ja että kevään sekä talven ylärajatkin ovat pääsääntöisesti ylittyneet. Raportin tietojen mukaan kesän vedenkorkeus on pitkällä aikavälillä ollut keskimäärin +104,60 (N43) ja aikavälillä 2014–2018 +104,67 (N43). Vaikka vanhoja vedenkorkeustietoja tarkastellaan kriittisesti, voidaan kuitenkin havaita, että vedenkorkeus on ollut luvan ylärajan tuntumassa tai sen yläpuolella lähes koko ajan luvan myöntämisen jälkeen vuodesta 1990 lähtien, ja ettei patoluukku ole avattu luvassa määrättyllä tavalla.

Kesällä 2016 tehtiin muutoksia padon hoidossa ja pyrittiin tarkemmin noudattamaan luvassa annettuja rajoja. Vuonna 2017 vedenkorkeus on vielä ollut ylärajan yläpuolella, kunnes kuivan kevään ja kesän vuoksi vedenpinta putosi alle vedenkorkeuden ylärajan (noin +104,45 N43) kesällä 2018. Tämän jälkeen kesällä 2018 ja 2019 tuli valituksia liian matalasta vedenpinnan tasosta, mutta valitettavasti tietoja heinäkuun 2018 ja syyskuun 2021 väliseltä ajalta ei ole saatavilla.

Ranta-asukkaiden ja kyläläisten näkemys Vaskijärven vedenkorkeudesta

Ranta-asukkaat osallistuivat padon hoitoon vuodesta 1990 lähtien aina vuoteen 2016. Vaikka seurantatietojen perusteella Vaskijärven vedenpinta on ollut ainakin luvassa määrättyllä ylärajalla, jolloin patokynnystä olisi pitänyt alentaa, ei kaupungille ole tullut valituksia korkean vedenpinnan aiheuttamista haitoista. Enemmänkin ranta-asukkaat ja kyläläiset ovat olleet huolissaan siitä, että jos järven vedenkorkeus lasketaan luvan mukaiselle tasolle, tulee se aiheuttamaan haittoja järven virkistyskäytölle sekä uhkaamaan järven ekologisen tilan säilymistä. Tämä käy ilmi mm. Vaskijärven kunnostushankkeen toimenpideohjelman luonnoksesta, jossa mainitaan, että kyläkyselyssä vuodelta 2005 vastaajat olivat toivoneet järven vedenpinna pysyvän mahdollisimman korkealla ja järven mataluutta ja umpeenkasvua pidettiin haittatekijänä.

Kesällä 2018 ja 2019 kaupungille tuli valituksia liian matalasta kesäveden korkeudesta. Myös kyläläisten taholta tuli aloitteita säännöstelyluvan muuttamiseksi, jotta vedenpinta voitaisiin pitää menneiden vuosikymmenien tasolla. Vaskijärven vedenkorkeuden vakiinnuttamiseksi ja säännöstelyn parantamiseksi Karkkilan kaupunki, Vaskijärven osakaskunta sekä Vaskijärveläiset ry tekivät yhteistyösopimuksen vuonna 2022, ja laadittiin hanke 2023-2025 Vaskijärven keskiveden korkeuden tarkistamiseksi ja säännöstelyluvan uusimiseksi. Hankkeessa tehtiin kesällä 2023 kysely Vaskijärven rantakiinteistöjen omistajille, jossa kysyttiin mielipidettä vastaushetken

vedenpinnan korkeudesta. Vastauksia saatiin runsaasti, ja valtaosa vastaajista toivoi kesän vastausajankohtaa korkeampaa (+104,6-104,7 N43) vedenkorkeutta (toiveiden mediaani +104,88 N43). Minkäänlaisia haittoja ei tuotu esille. Kyselyn vastaukset löytyvät Maveplanin raportista 2023 "Selvitys Vaskijärven patovaihtoehtoista".

Uudenmaan ELY-keskuksen kehotuksen 5.9.2024 johdosta Vaskijärveläiset ry on toimittanut Karkkilan kaupunginhallitukselle 20.10.2024 kannanoton. Siinä kyläyhdistys tuo esille sen, että Vaskijärven vedenkorkeus on vakiintunut pitkäaikaisesti säännöstelyluvassa määrättyä ylärajaa korkeammalle tasolle. Tästä on ollut vain satunnaista haittaa yksittäisille rantakiinteistöille, mutta se on oleellisesti edesauttanut järven hyvää ekologista tilaa. Säännöstelyluvan kirjaimellinen noudattaminen ELY-keskuksen kehottamalla tavalla johtaisi mitä ilmeisemmin järven ekologisen tilan ja virkistyskäytön heikkenemiseen, mikä on ristiriidassa vesienhoidon tavoitteiden kanssa. On ilmeistä, että vakiintuneesta vedenpinnan korkeudesta tulee jatkossa laillinen. Vaikka vielä ei ole laitettu vireille muutoslupahakemusta tai säännöstelyluvan rauettamista, tulee ELY-keskuksen käyttää asiassa tapauskohtaista harkintaa, ja katsoa vakiintunut luvasta poikkeaminen yleisen edun mukaisena. Lupakäsittelyn, jossa tullaan hakemaan uutta korkeampaa keskiveden tasoa, yhteydessä tullaan ratkaisemaan laillisesta vedenkorkeuden muutoksesta aiheutuvat yksityisen edun menetykset ja vahingot korvauskysymyksinä.

Vaskijärven vedenpinnan säännöstely tällä hetkellä ja hankkeen tilanne

Karkkilan kaupunki on tehnyt sopimuksen padon hoitamisesta erään rantakiinteistön omistajan kanssa. Lisäksi vedenkorkeutta padolla seurataan säännöllisesti. Säännöstelyssä tavoitteena on, että veden korkeus pysyisi niissä rajoissa, joissa se on ollut säännöstelyluvan myöntämisen jälkeen, vaikka tämä taso on luvan mukaisella ylärajalla tai sen yläpuolella. Patoaukon avaamisessa ja sulkemisessa pyritään ottamaan vallitsevat sääolot huomioon siten, ettei aiheudu haitallisia tulvia. Padon käsikäyttöisyys ja yllättävät sekä poikkeukselliset säät aiheuttavat haasteita padon hoidolle.

Vaskijärven säännöstelyä koskevassa hankkeessa on viime keväänä valmistunut Maveplan Oy:n selvitys, jossa jatkosuunnittelua varten on selvitetty järven matalat ranta-alueet ja tarkastelu virallisen keskiveden korkeuden noston vaikutuksia ranta-alueilla. Asiantuntijoiden näkemyksen mukaan pohjapato lisättynä säännöstelymahdollisuudella olisi paras vaihtoehto ja myös parantaisi kalankulkumahdollisuutta. Osakaskunta taas on säännöstelypadon kannalla. Myös padon sijoittaminen on haasteellista laskujoen kapeuden ja ranta-asutuksen takia. Meneillään on konsulttiselvitys, jossa haetaan vertailtavaksi 2-3 patoratkaisua. Ensi keväänä on tarkoitus päästä lopulliseen padon suunnitteluun sekä säännöstelyluvan muuttamista koskevan hakemuksen laatimiseen siten, että hakemus voitaisiin jättää käsittelyyn syksyllä 2025.

■■■■■■■■■■ a ■■■■■■■■■■ rantakiinteistöt

Kirjeen laatijoiden kiinteistöt sijaitsevat vierekkäin hyvin matalalla ranta-alueella. Toiselle kiinteistöistä on 2000-luvun alkupuolella rakennettu uusi vapaa-ajan asunto ja tähän liittyen toteutettu harmaitten jätevesien imeytyskenttä (lopputarkastus 2005). Maveplan selvitti lokakuussa 2023 kiinteistöjen korkotasoa ja kävi ilmi, että jopa 30 m päässä rannasta on näillä kiinteistöillä maan pinta alavimmillaan tasolla noin +105,0 m. Mittaushetkellä vedenpinnan korkeus oli ollut +104,78 m (N43). ■■■■■■■■■■ oli tuolloin kertonut, etteivät järvellä vallinneet vedenkorkeudet ole haitanneet kiinteistöllä sijaitsevan jäteveden imeytyskentän toimintaa. Rantanurmikon maan pehmeyttä ja märkyyttä lukuun ottamatta kiinteistöjen omistajat eivät ole tuoneet esille muita veden korkeudesta aiheutuneita haittoja vuoden 1989 jälkeen. Maveplanin selvityksen mukaan pohjapatovaihtoehdossa vielä järven keskivesitasolla +104,80 (N43) keskiylivesitaso (MHW) pysyisi nykyisen säännöstelyn tasolla ja muut vedenkorkeuserot jäisivät suhteellisen pieneksi nykyiseen verrattuna.

■■■■■■■■■ esitti jo vuonna 2009 Karkkilan kaupungille suunnitelman padon ja sen hoidon parantamiseksi. Hänen ja ■■■■■■■■■■ aloitteesta asiasta keskusteltiin myös keväällä 2016.

Karkkilan kaupungin näkemys säännöstelyluvan noudattamisesta

Karkkilan kaupunki katsoo, että vesiensuojelullisista syistä, matalan Vaskijärven hyvän ekologisen tilan säilyttämiseksi tulee Vaskijärven veden pinnan taso pitää mahdollisimman korkealla, mutta kuitenkin siten, ettei rantakiinteistölle ja niillä sijaitseville rakennuksille aiheudu haittaa tulvista.

Tulvan aiheuttamasta uhasta rakennukselle on tullut ainoastaan yksi ilmoitus, mikä koski padon viereistä rakennusta ja tämä liittyi äkilliseen tammikuun tulvaan. Kesinä 2018 ja 2019, jolloin vedenpinta on ollut alle tason +104,50 (N43), on tullut valituksia liian matalasta vedenpinnan tasosta, mistä on aiheutunut haittaa rantakiinteistöjen käytölle ja uhkana on pidetty järven umpeenkasvua ja ekologisen tilan heikkenemistä.

Nykyinen Vaskijärven pato on rakennettu jo vuonna 1973, mutta säännöstelylupaa käsiteltiin vasta 80-luvulla. Luvassa määrättyihin korkotasoihin on aikoinaan vaikuttanut silloinen peltoviljely, nykyään aktiivista viljelyä ranta-alueella ei enää ole. Vuoden 2023 kyselyn perusteella kesävedenkorkeus +104,60-104,70 (N43) on monen mielestä liian alhainen, mutta kukaan ei ole toivonut vedenpinnan jäävän tämän tason alle. Vuoden 1989 jälkeen vakiintuneesta vedenpinnasta ei ole tullut valituksia, ainoastaan [REDACTED] ja [REDACTED] sekä heidän edustajanaan [REDACTED] ovat vaatineen säännöstelyluvan tarkkaa noudattamista. Tähän mennessä tehtyjen selvitysten perusteella vedenpinnan keskitasolla +104,70 – 104,80 (N43) haittoja ei aiheudu.

Säännöstelyn saaminen lain mukaiseksi edellyttää nykyisen vesilain mukaisen luvan muuttamista. Tätä varten ollaan jo tekemässä selvityksiä, ja varsinainen suunnittelu ja lupahakemuksen laatiminen on tarkoitus toteuttaa ensi syksyyn mennessä, jolloin lupahakemus laitettaisiin vireille. Uuden patorakenteen tai nykyisen kunnostus tehdään mahdollisimman pian luvan saamisen jälkeen. Siihen saakka säännöstelyssä pyritään ylläpitämään sellaista vedenpinnan tasoa, joka Vaskijärvestä on ollut 90-luvulta lähtien. Virallisen keskiveden korkeuden nousu saattaa vaikuttaa [REDACTED] ja [REDACTED] sekä muutaman muun kiinteistön yksityiseen etuun, mutta näitä tullaan tarkastelemaan korvauskysymyksenä lupahakemuksen laatimis- ja luvan käsittelyvaiheessa.

Pirjo Siik

ympäristöpäällikkö

Karkkilan kaupunki